

**Лавриненко Т.П.,**  
старший викладач кафедри іноземних мов  
факультету маркетингу  
ДВНЗ «Київський національний економічний  
університет імені Вадима Гетьмана»

## **ВИВЧЕННЯ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

**Анотація.** У статті розглянуто теоретичні та прикладні питання вивчення ділової англійської мови студентами економічного університету з урахуванням вимог щодо реформування вищої освіти в Україні. Визначено дієві методи вивчення, спрямовані на розвиток професійної комунікативної компетенції.

**Ключові слова:** освіта, ділова англійська мова, методи вивчення, комунікативність, компетенції.

**Abstract.** The article discusses the theoretical and applied problems of studying business English by the students of Economic University taking into account the requirements for reforming of higher education in Ukraine. It reveals the effective methods of studying English aimed at developing professional communicative competences.

**Key words:** education, business English, study methods, communication, competences.

**Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями.** Трансформаційні зрушення сучасності, що відбуваються у світі на початку ХХІ ст., визначають необхідність змін багатьох сфер українського суспільства, рушійною силою яких є людина та її якісний освітній рівень. Освіта в суспільстві виконує дві основні функції – це соціалізація та передача культурного капіталу. Тренди освіти в сучасному світі складні й суперечливі. З одного боку, освіта стала однією з важливих сфер людської діяльності. За своїми масштабами ця сфера життя людства – одна з найбільш розгалужених у світовому господарстві. Важко знайти іншу таку сферу життя сучасного суспільства, увага до якої так стрімко зростала б. З іншого боку, розширення сфери освіти і зміна її статусу супроводжуються загостреннями проблем в ній, що свідчить про кризу освіти. В останні десятиліття в процесі пошуків шляхів подолання кризи в освіті відбуваються радикальні зміни в цій сфері, спрямовані на формування нової освітньої системи.

Процес входження України в Європейський простір вищої освіти передбачає введення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог Болонського процесу. Визначальними критеріями вищої освіти в його рамках є: якість підготовки фахівців відповідно до критеріїв і стандартів вищої освіти; якість та достатні обсяги самостійної роботи студентів; зміцнення довіри між суб'єктами освіти на європейському й національному рівнях; відповідність європейському рівню праці; мобільність студентів та професорсько-викладацького складу на території Європи; сумісність кваліфікацій на вузівському та післявузівському етапах підготовки; посилення конкурентоспроможності європейської системи освіти [4]. Ці вимоги і визначають сучасну програму розвитку вищої освіти України, в якій важливе місце займає вивчення іноземних мов. У сучасному світі особливу важливість має навчання *ділової англійської мови*, яка сприяє встановленню необхідних господарських контактів із представниками зарубіжного бізнесу.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Різні аспекти вивчення ділової англійської мови та формування професійних компетенцій знаходять своє відображення у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених, як-от: Л. А. Вітвіцької, І. А. Зимньої, В.І. Лугового, Л. Люльки, Ж. В. Таланової, О. М. Слюсаренко, Лайл М. та Спенсера-молодшого, Л.Р. Пеллех, О. Шаламової та ін.

**Мета статті** полягає у розгляді дієвих теоретичних та практичних аспектів методики вивчення ділової англійської мови задля розвитку професійної комунікативної компетентності майбутніх фахівців у сфері бізнесу.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Студенти, які володіють діловою англійською мовою на високому рівні, здатні в майбутньому побудувати успішну кар'єру або ефективно здійснювати співробітництво з іноземними фірмами. Постійні ділові контакти з іноземними партнерами вимагають уміння скласти стилістично, граматично і лексично коректний діловий лист, адекватно зрозуміти зміст документів і експортно-імпортних контрактів англійською мовою.

лійською мовою, а також володіти навичками ведення ділових переговорів, здатності виступати в ролі перекладача, що здійснює двосторонній переклад бесіди договірних сторін. У період глобалізації та бурхливого розвитку комерційних зв'язків з представниками торгових фірм і ділових кіл зарубіжних країн посилюється необхідність вивчати ділову англійську мову як мову міжнародного бізнес-спілкування з орієнтацією на її практичне використання. У сучасному світі іноземна мова становить особливу цінність як складник духовної культури людства. Вона не тільки забезпечує спілкування, а й тісно пов'язана з усіма сферами діяльності суспільства – економікою, політикою, мистецтвом, освітою, відображаючи менталітет і культуру країни.

Сьогодні цивілізованому світу стало абсолютно зрозуміло, що подальше економічне зростання визначається продукуванням знань і носіїв цих знань - фахівців певних сфер діяльності. Інституційними центрами такого виробництва є університети. Американський соціолог, теоретик постіндустріального суспільства Д.Белл вважав, що університет стає головним соціальним інститутом сучасного суспільства. Як елітна група вищих навчальних закладів, університети останнім часом виконують велику кількість різноманітних функцій: у галузі фундаментальних наукових досліджень; як інститут забезпечення потреб суспільства у висококваліфікованих кадрах; у розвитку загальної освіти [2, с.334–335]. У дослідженнях, присвячених проблемам розвитку сучасної університетської освіти, відмічається, що університет буде давати користь суспільству лише в тому випадку, якщо своєчасно осмислюватиме зміст навчання як такого, що трансформує освітній простір. Для успішного реформування університету необхідні чотири умови. По-перше, нова практика навчання, що дозволяє студентам працювати в нечисленних групах, реалізувати власні інтереси; по-друге, академічна ідентичність: університет повинен не просто давати знання і навички, а й включати молодих людей в академічне співтовариство; по-третє, поділ відповідальностей: професорсько-викладацький склад повинен бути залучений у процес прийняття адміністративних рішень, щоб бачити в університеті не просто місце роботи, а й спільну справу, що залежить від його дій; і, нарешті, міжінституційні відносини: потрібно по можливості усунути бар'єри, що перешкоджають навчальній мобільності студентів. Отже, бажано створити таку систему університетської освіти, яка б гарантувала кожному індивіду повноцінну особистісну самореалізацію[5].

Узагальнення досвіду розвитку компетентного підходу в університетській освіті дозволяє виділити декілька моделей взаємодії суб'єктів освітнього процесу університету, основою яких є професійно-орієнтоване спілкування, розвиток комунікативних компетенцій, оволодіння професійними знаннями, уміннями та навичками [1, с.181]. Серед них, на нашу думку, дієвим засобом у розвитку професійної комунікативної компетентності при вивченні ділової англійської мови виступає модель групового методу навчання. Під час вивчення іноземної мови соціальна взаємодія студентів виражається в тому, що вони працюють разом над одним спільним завданням, у них розподілені ролі, кожен з них робить у загальну роботу свій внесок, студенти націлені на загальний позитивний результат і від роботи кожного залежить позитивне оцінювання роботи всієї групи. На заняттях з використанням групової і парної роботи відбувається відпрацювання конкретних умінь і навичок у режимі діалогу. Спільне обговорення дозволяє викладачу бачити кожного студента у процесі практичної діяльності, що сприяє виникненню стійких зв'язків між усіма присутніми, стимулюючи процеси глибокого осмислення пізнавальної діяльності. Серед прикладів завдань для роботи в малих групах для студентів, які навчаються на факультеті маркетингу, може бути завдання для створення рекламного ролика. Студентам пропонують створити власну телевізійну рекламу та слоган для неї, в якій рекламується товар чи послуга, що має значення для національної економіки або світу. Подаючи свої ідеї, групи можуть або описувати загальну концепцію реклами, а потім схематизувати, або розіграти рекламний ролик. Ділове спілкування – це складний багатоплановий процес встановлення та розвитку професійних і ділових контактів між людьми, який здійснюється за допомогою знакових засобів взаємодії суб'єктів і породжується потребами в спільній діяльності. Воно містить у собі обмін інформацією, вироблення єдиної стратегії взаємодії, сприйняття та розуміння іншої людини, вплив на неї з метою зміни її стану чи поведінки. Використання в процесі викладання іноземної мови на практичних заняттях парних, групових і колективних форм організації навчальної діяльності дає можливість студентам удосконалювати лінгвістичні, соціальні, дискурсивні, міжкультурні уміння та навички в професійному вивченні англійської мови, і найголовніше, за допомогою англійської мови оволодіти професійними компетенціями, які допоможуть їм отримати перевагу на ринку праці.

**Висновок.** Отже, вивчення ділової англійської мови, що сприяє формування комунікативної професійної компетенції, можливе за умови моделювання у навчальному процесі типових ситуацій реального спілкування, які виникають у різних сферах життя і стосуються різних тем. Тобто предметно-змістовна форма іншомовного мовлення студентів під час навчання зумовлюється темою, ситуацією і сферою спілкування, компонентом змісту навчання.

### **Література**

1. Витвицкая Л. А. Компетентностный подход в университетском образовании / Л. А. Витвицкая // Вестник ОГУ. – 2011. – №11 (130). – С. 176-182.
2. Белл Д. Майбутнє постіндустріальне суспільство. Досвід соціального прогнозування / Д. Белл; Пер. з англ. під ред. В.Л. Іноземцева. – М., 2000.
3. Концепція викладання іноземних мов у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.philolog.univ.kiev.ua/student/2012/Conception1.pdf>.
4. Розвиток вищої освіти в контексті європейської інтеграції [Електронний ресурс]: сесія від 22–24 квітня 2013 р. – Режим доступу : [http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=246288684&cat\\_id=244277212](http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246288684&cat_id=244277212).
5. Реферат книги: Barnett, R. (ed.) The Future University: Ideas and Possibilities. — New York and London: Routledge, 2012. – 233p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://magazines.russ.ru/oz/2013/4/30y.html>

**Максименко О.О.,**  
кандидат педагогічних наук,  
доцент, заступник завідувача кафедри іноземних мов  
фінансово-економічного факультету  
**Микал Т.А.,**  
старший викладач,  
кафедра німецької мови  
факультет міжнародної економіки і менеджменту,  
ДВНЗ «Київський національний економічний  
університет імені Вадима Гетьмана»

### **ПРО МОРАЛЬНО-ЦІННІСНИЙ СКЛАДНИК У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ**

**Анотація.** У статті висвітлено особливості підготовки студентів-економістів до міжкультурної комунікації засобами морально-етичних цінностей німецькомовного суспільства. Розглянуто окремі позиції щодо оцінювання економічної діяльності в процесі розвитку економіки країни. Відповідно до тем, визначених програмою з іноземної мови, запропоновано перелік завдань, спрямованих на підготовку до міжкультурної комунікації з носіями мови.

**Ключові слова:** морально-ціннісна складова, міжкультурна комунікація, іноземна мова, студенти-економісти, економічна діяльність.

**Abstract.** The article deals with the peculiarities of economics students teaching for intercultural communication by the means of moral and ethical values of the German speaking society. Some ideas on the evaluation of the economic activity in the development of the country's economy are represented. According to the topics of the foreign language curriculum the list of the tasks aimed at the training for the intercultural communication with the native speakers are suggested for the practical use.

**Key words:** moral and valuable component, intercultural communication, foreign language, economics students, economic activity.

**Постановка проблеми.** Вихід України на європейські терени розширює її співпрацю з німецькомовними країнами, що висуває жорсткі вимоги до рівня іншомовної підготовки фахівців і в першу чергу економічної сфери, яка є найактивнішою у сучасному світі. Водночас чітко сформована діюча система морально-етичних засад суспільства Німеччини різко виріз-